

प्रादेशिकस्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक
परिगणना व पायाभूत वर्ष बदल करिता
राज्यस्तरीय तांत्रिक सल्लागार समिती गठित
करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
नियोजन विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : असांस १३२४/प्र.क्र.१२३/का.१४१७
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : १० फेब्रुवारी, २०२५

प्रस्तावना :

राज्याच्या अर्थव्यवस्थेमध्ये किंमती विषयक स्थितीस अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. राज्यातील किंमती विषयक स्थितीतील बदल दर्शविण्यासाठी विविध प्रकारच्या निर्देशांकाचा उपयोग केला जातो. अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाकडून महाराष्ट्र राज्यासाठी चालू मालिकेनुसार २००३ हे पायाभूत वर्ष घेऊन राज्यस्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक ग्रामीण व शहरी भागासाठी परिगणित करण्यात येतो. कालमानानुसार ग्राहक किंमती निर्देशांक परिगणित करतेवेळी पायाभूत वर्ष व त्याअंतर्गत घेतल्या गेलेल्या वस्तूंचे पुनःश्च अवलोकन करणे गरजेचे ठरते. त्यानुसार ग्राहक किंमती निर्देशांक मालिका २००३ सुधारित करणे आवश्यक असून राज्यस्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक मालिका २०२५ तयार करण्याचे काम अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयामार्फत करण्यात येत आहे. त्याकरिता जिल्हा व प्रादेशिकस्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक परिगणना व पायाभूत वर्ष बदल इ. बाबतची कार्यपद्धती निश्चित करण्यासाठी राज्यस्तरीय तांत्रिक सल्लागार समिती गठीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्याअनुषंगाने शासन पुढील प्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :

२. ग्राहक किंमती निर्देशांक मालिका २००३ सुधारित करणे व राज्यस्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक मालिका २०२५ तयार करणे या अंतर्गत जिल्हा व प्रादेशिकस्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक परिगणना व पायाभूत वर्ष बदल इ. बाबतची कार्यपद्धती निश्चित करण्यासाठी खालील प्रमाणे ग्राहक किंमती निर्देशांक विषयक राज्यस्तरीय तांत्रिक सल्लागार समिती गठीत करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	नाव व इतर तपशील	समितीमधील पदनाम
१	आयुक्त, अर्थ व सांख्यिकी, मुंबई	अध्यक्ष
२	सहसचिव, नियोजन विभाग, (कार्यासन १४१७), मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
३	संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई	सदस्य
४	कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
५	संचालक (संशोधन), महाराष्ट्र इन्स्टिट्यूट फॉर ट्रान्स्फॉर्मेशन, मुंबई	सदस्य (अशासकीय)
६	डॉ.चंद्रशेखर प्राध्यापक, इंदिरा गांधी इन्स्टिट्यूट ऑफ डेव्हलपमेंट रिसर्च, मुंबई	सदस्य (अशासकीय)
७	उप महासंचालक, मूल्य सांख्यिकी प्रभाग, राष्ट्रीय सांख्यिकी कार्यालय, सांख्यिकी व कार्यक्रम अंमलबजावणी मंत्रालय, भारत सरकार, यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
८	प्रधान सल्लागार, सांख्यिकी विभाग, भारतीय रिझर्व बँक, यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
९	उप महासंचालक, राष्ट्रीय सांख्यिकी कार्यालय, फिल्ड ऑपरेशन्स विभाग, नवी मुंबई, यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
१०	अपर संचालक, समन्वय, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई	सदस्य
११	अपर संचालक, इ.आ.सं.कें, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई	सदस्य
१२	सहसंचालक, रा.उ. अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई	सदस्य
१३	प्रादेशिक सहसंचालक, प्रादेशिक कार्यालय, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, कोकण विभाग, नवी मुंबई	सदस्य

१४	प्रादेशिक सहसंचालक, प्रादेशिक कार्यालय, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, अमरावती	सदस्य
१५	उप संचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, पुणे	सदस्य
१६	उप संचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, नागपूर	सदस्य
१७	उप संचालक, अर्थ विभाग, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई	सदस्य सचिव

३. समितीची कार्यक्षमता पुढीलप्रमाणे :

- ३.१ प्रादेशिकस्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक परिगणनासाठी कार्यपद्धती निश्चित करणे.
- ३.२ ग्राहक किंमती निर्देशांक बाबत विकसित करावयाच्या आज्ञावलीबाबत मार्गदर्शन करणे.
- ३.३ नवीन मालिकेच्या सुरुवातीस जिल्हा सांख्यिकी कार्यालयाकडून प्रायोगिक तत्वावर परिगणित करण्यात येणारा प्रादेशिकस्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक तपासणे.
- ३.४ सध्या चालू असलेली मालिका २००३ व प्रस्तावित मालिका २०२५ यांची तुलना करणे.
- ३.५ ग्राहक किंमती निर्देशांक परिगणित करण्याची कार्यपद्धती तसेच निर्देशांक प्रकाशित करण्याची नियमितता ठरविणे.
- ३.६ प्रादेशिक कार्यालये व जिल्हा सांख्यिकी कार्यालयांना सदर कामात येणाऱ्या अडचणीबाबत मार्गदर्शन करणे.

४. सदर समितीचा कालावधी शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून तीन वर्षांकरिता असेल. समितीच्या अध्यक्षांनी विहित केल्याप्रमाणे बैठका वेळोवेळी आयोजित करण्यात येतील. समितीतील सदस्यांना शासन निर्णय वित्त विभाग प्रवास-१०१०/ प्र.क्र.२/ सेवा-५, दिनांक ३ मार्च, २०१० व क्र.बैठक-२०१२/ प्र.क्र.१/ सेवा-५, दिनांक २४ मे, २०१२ नुसार व याबाबत वित्त विभागामार्फत वेळोवेळी होणा-या सुधारणानुसार भत्ते अनुज्ञेय राहतील. तसेच, यामध्ये सुधारणा करावयाची झाल्यास याबाबत स्वतंत्र आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

५. समितीच्या कार्यान्वयनाकरीता, सदस्यांना भत्ता अदा करण्याकरीता तसेच बैठकांच्या आयोजनाकरिता होणारा खर्च “मागणी क्रमांक ओ -९, ३४५४, जनगणना सर्वेक्षण व सांख्यिकी ०२, सर्वेक्षण व सांख्यिकी, ११२, आर्थिक सल्ला व सांख्यिकी (०२) मूलभूत आकडेवारी गोळा करणे (०२) (०१) मूलभूत आकडेवारी गोळा करणे (अनिवार्य) (३४५४००८२), २८- व्यावसायिक सेवा या लेखाशीर्षातर्गत उपलब्ध असलेल्या अर्थसंकल्पिय अनुदानातून भागविण्यात येईल.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०२१०१६१५१३७७१६ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(विवेक गायकवाड)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

- प्रत- १. आयुक्त, अर्थ व सांख्यिकी, मुंबई.
२. कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
  ३. संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
  ४. डॉ. जितेंद्र व. चौधरी, संचालक (संशोधन), महाराष्ट्र इन्स्टिट्यूट फॉर ट्रान्सफॉर्मेशन, मुंबई
  ५. डॉ. चंद्रशेखर प्राध्यापक, इंदिरा गांधी इन्स्टिट्यूट ऑफ डेव्हलपमेंट रिसर्च, मुंबई
  ६. उप महासंचालक, मूल्य सांख्यिकी प्रभाग, राष्ट्रीय सांख्यिकी कार्यालय, भारत सरकार नवी दिल्ली.
  ७. उप महासंचालक, फिल्ड ऑपरेशन्स विभाग, राष्ट्रीय सांख्यिकी कार्यालय, नवी मुंबई
  ८. प्रधान सल्लागार, सांख्यिकी विभाग, भारतीय रिझर्व बँक.
  ९. समितीमधील अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाचे सदस्य व सदस्य सचिव (मार्फत अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई)
  १०. निवड नस्ती (का.१४१७), नियोजन विभाग